

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060403

DOM
2024-01-08
Stockholm

Mål nr
P 13294-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-10-25 i mål nr P 2522-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. G.B.

2. U.G.

Motpart

1. Miljö- och bygglövsnämnden i Härryda kommun

2. P.H.

Ombud: Advokat L.A.
Göteborgs Advokatbyrå AB

SAKEN

Förhandsbesked för nybyggnad av sex enbostadshus och garage på fastigheten X i Härryda kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår G.B:s. och U.G:s.
överklaganden.

Dok.Id 2005395

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår P.H:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.
-

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G.B. och **U.G.** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå ansökan om förhandsbesked. De har vidare motsatt sig **P.H.**s yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

P.H. har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. Han har för egen del yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 47 000 kr, varav 42 000 kr avseende ombudsarvode och 5 000 kr gällande eget arbete.

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

G.B. har åberopat fotografier, hänvisat till policy om skyddande av våtmarker och ärende gällande dumpning av avfall samt anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna och tillagt bl.a. följande. Den berörda tomten ingår inte i kommunens plan för nybyggnation under kommande år. Vid en jämförelse mellan karta och text stämmer inte placeringen av hus och garage. Texten anger österläge och det betyder att husen ska ligga längre ner, cirka 100 meter. Vad han förstått har husens placering ändrats. Det är ett västerläge för väg och garage. Den nya kartan, som han fick av Mark- och miljööverdomstolen den 10 juli 2023, innehåller ny information med inritade vägar, reningsstation och traktorstig, som förmodligen blir körväg i det nya området. Den övre vägen är placerad 12–13 meter från hans tomtgräns och hans djupborrade brunn finns cirka två meter innanför tomtgränsen. Han får nu två vägar vid tomtgränsen. Han kommer att få insyn i sitt hus och på tomten samt påverkas av buller och avgaser.

U.G. har åberopat fotografier och tidningsartikel samt anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna och tillagt bl.a. följande. Hon anser att den karta

som hon fått, där husen är placerade utmed hennes fastighet, inte är korrekt då det har fattats beslut om en annan placering. I kartans beskrivning står det att läget är östsluttning, vilket inte stämmer då tre av husen ligger mot norr. Hennes fastighet kommer att påverkas mycket negativt då tre hus och komplementbyggnader ligger i direkt anslutning till, endast ett tiotal meter från, hennes fastighet, och vägen kommer att ligga ännu närmare. Hon kommer att ha hönsållning och bedriver vedproduktion som medför damm och buller. Den enda karta som hon fått från kommunen är en karta med ankomstdatum den 17 november 2020. Först i Mark- och miljööverdomstolen fick hon del av den karta som hör till nämndens beslut om förhandsbesked och som har ankomstdatum den 17 februari 2021. Den sistnämnda kartan är mer detaljerad.

P.H. har anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna.

Nämnden har vidhållit sitt beslut och anfört i huvudsak följande. Vad gäller uppgiften om att G.B. och U.G. ska ha fått fel karta tillställt sig i samband med att de fick yttra sig över ansökan, vill nämnden anföra att så inte är fallet. Den karta som grannarna, inklusive G.B. och U.G., fick del av och den karta som ligger till grund för beslutet om förhandsbesked är densamma. Det synes även ha blivit en feltolkning av kartan och väderstrecken som beskrivs i den tjänsteskrivelse som ligger till grund för beslutet. Nämnden vidhåller att väderstrecken stämmer.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att den fråga som är föremål för domstolens prövning är om det finns förutsättningar att meddela positivt förhandsbesked för nybyggnad av sex enbostadshus och garage på fastigheten X i Härryda kommun, på sätt som framgår av ansökan och med den placering av bebyggelsen som följer av de ritningar som hör till det överklagade beslutet. Som mark- och miljödomstolen anfört kan tillsyns- och skadeståndsfrågor, liksom andra eventuella ersättningsfrågor, inte prövas inom ramen för detta mål.

Vad gäller G.B:s. och U.G:s. uppgift om att de först i Mark- och miljööverdomstolen fick del av den situationsplan som hör till nämndens beslut konstaterar domstolen att det av kommunens ärendblad inte kan utläsas om någon kommunikering skett med G.B. och U.G. beträffande den reviderade ritning, situationsplan, som inkom till nämnden den 17 februari 2021. Enligt nämnden har dock sådan kommunikering skett. Skillnaden mellan situationsplanen som inkom till nämnden den 17 november 2020 och den reviderade versionen är i huvudsak att den sistnämnda utvisar att det ska anläggas en väg även öster om den ansökta bebyggelsen. Även om det inte är helt klarlagt vilka ritningar som G.B. och U.G. fått del av från nämnden bedömer domstolen att denna eventuella brist får anses avhjälpd genom att G.B. och U.G. numera fått del av den reviderade situationsplanen och erhållit en rättslig prövning av sina synpunkter på den sökta åtgärden. Skäl att avslå ansökan om förhandsbesked på denna grund föreligger därmed inte. Den reviderade situationsplanen bedöms därtill inte vara otydlig i fråga om den sökta bebyggelsens placering på fastigheten X. Vad G.B. och U.G. invänt om beskrivningen av väderstrecken utgör därmed inte heller skäl att avslå ansökan.

I fråga om kommunens syn på lämplig markanvändning konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att den sökta åtgärden inte får stöd i gällande översiktsplan för Härryda kommun från 2012. Den restriktiva inställningen mot bebyggelse utanför detaljplanelagt område som kommer till uttryck i översiktsplanen avser de västra kommundelarna innefattande hela landsbygden väster om flygplatsområdet. Översiktsplanen får alltså i detta avseende anses vara allmänt hållen och därmed ge mindre vägledning i enskilda fall. En översiktsplan är inte heller bindande för kommunen och de riktlinjer som kommunfullmäktige antog 2018 (Principer för förhandsbesked), vilka nämnden hänvisat till i sitt beslut, får anses ge uttryck för en vilja hos kommunen att möjliggöra bostadsbebyggelse utanför planlagt område i större omfattning. Innehållet i översiktsplanen bedöms därmed inte utgöra skäl att avslå ansökan om förhandsbesked.

Angående vad G.B. och U.G. anfört om avstånd till djurhållning och möjligheter att bedriva jord- och skogsbruk på fastigheten Y,

brandvattenförsörjning, naturvärden, trafikförhållanden och betydande olägenheter instämmer Mark- och miljööverdomstolen i underinstansernas bedömning att det som framkommit inte utgör skäl att avslå ansökan om förhandsbesked.

Sammanfattningsvis bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det har funnits förutsättningar för nämnden att bevilja positivt förhandsbesked gällande den sökta åtgärden. Överklagandena ska därför avslås.

Rättegångskostnader

Av 5 kap. 1 § första stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar följer att i mål som har överklagats till mark- och miljödomstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, ÄL, om inte annat föreskrivs. I fråga om ersättning för rättegångskostnader följer av bestämmelsens andra stycket att 32 § ÄL inte ska tillämpas. I mål som handläggs enligt ÄL föreligger därför rätt till ersättning endast om det föreskrivs för den särskilda ärendetypen. Eftersom sådan föreskrift saknas för nu aktuell ärendetyp finns det inte förutsättningar att bifalla P.H:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Yrkandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Rikard Backelin, tekniska rådet Mats Kager samt hovrättsrådet Hanna Blomberg, referent.

Föredragande har varit Ylva Svensson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-10-25
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 2522-22

PARTER

Klagande

1. G.B.

2. U.G.

Motparter

1. P.H.

2. Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 3 juni 2022 i ärende nr 403-27826-2021, se bilaga 1

SAKEN

Förhandsbesked för nybyggnad av sex enbostadshus och garage på fastigheten X i Härryda kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 583107

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/		måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljö- och bygglovsnämnden i Härryda kommun (nämnden) beslutade den 11 maj 2021 (§ 96, dnr BYGG 2020-000675) att bevilja förhandsbesked för nybyggnad av sex enbostadshus med garage. Det positiva förhandsbeskedet förenades med villkor om att bygglov ska föregås av godkänt tillstånd för enskilt avlopp samt att fastighetsägaren inför byggnation ska besiktiga vägen tillsammans med Landvetter vägförening för att klargöra ifall vägen behöver förstärkas.

G.B. och U.G. m.fl. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) som den 3 juni 2022 avslog överklagandena.

G.B. och U.G. har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

G.B. har, som det får förstås, yrkat att förhandsbeskedet upphävs.

Han har gett in en karta och anfört bl.a. följande.

Entreprenören har dumpat massor i området. Detta upptäcktes och entreprenören var tvungen att hämta massorna. När arbetena genomfördes blev det ett oljeutsläpp från en tank, ca 50-100 liter hydraulolja. Oljan har troligtvis nått ner till våtmarksområde och ner i berget som ligger ca 30-50 meter från hans brunn. Han är orolig att hans brunn ska drabbas negativt, t.ex. i samband med sprängningar, och att ansvarsfrågan kan bli tvistig.

Härryda kommun är nöjda med den sanering som entreprenören genomfört. Det har inte förklarats hur man har sanerat oljan. Efter att massorna försvann har parkslide börjat växa. Varför testades och godkändes inte massorna före dumpning?

Brandkåren har uttryckt oro över dålig täckning avseende brandposter. Nämnden säger att en generell översyn ska göras. Länsstyrelsen menar att det inte finns någon oro avseende brandbekämpning.

Det finns mycket som inte stämmer t.ex. så sägs det att byggnader och brunnar ska besiktigas. Det han tycker är viktigt är det som inte står med t.ex. vem som ansvar för skador som uppkommer under vibrationsgränsen.

Om han fick bestämma föreslår han följande.

1. Låt området vila i fem år och se vart oljan tar vägen.
2. Låt byggaren göra en riktig sanering av fyllnadsmassorna.
3. Låt göra en rejäl markundersökning, som visar att närliggande brunnar klarar sig.
4. Ställ krav på Härryda kommun att de reagerar, när en byggare tippar vad han vill.
5. Om det bestäms om byggnation, så ska ansvarig byggares namn stå där om inte detta har delegerats till en annan firma och godkänts av desamma.

U.G. har, som det får förstås, yrkat att förhandsbeskedet upphävs.

Hon har gett in foton och anfört bl.a. följande.

Hon har påtalat saker som nämnden och länsstyrelsens inte tagit hänsyn till. Nämnden och länsstyrelsen hänvisar till plan- och bygglagen men det står inte i den att man får orsaka skada på annans egendom, vattentäkter, byggnader och människors livsmiljö. Fastigheten Y är idag värderad och registrerad som en jordbruksfastighet. Om byggnation tillåts på fastigheten X så kan Y inte längre användas som en jordbruksfastighet. Detta eftersom de nya husen kommer att hamna mycket nära och djurhållning avger lukt, damm och buller. Hon har tidigare haft hästhållning men håller på att bygga om stallet till hönsbus. Nämnden har skrivit om allergener med anledning av häst vilket inte är aktuellt längre. Men eftersom det är en jordbruksfastighet kan även annan djurhållning förekomma. Om hon inte fortsättningsvis kommer att kunna använda sin fastighet

som en jordbruksfastighet vill hon ha ersättning för den värdeminskning detta innebär och det inkomstbortfall som uppkommer om hon inte kan ha höns hållning på fastigheten. Folkhälsomyndigheten rekommenderar 200 meters avstånd till hästhållning. I hennes fall gäller det höns hållning och hon förstår inte varför hästhållning tas upp av nämnden.

Den nya bebyggelsen kommer att hamna 20-30 meter från hennes fastighet. Därtill kommer vägen att ligga ca fyra meter från hennes fastighetsgräns. Detta kommer att påverka hennes fastighet mycket negativt. Det står i plan- och bygglagen att man ska ta hänsyn till natur och miljö samt goda levnadsförhållanden. Hon anser inte att tillräcklig hänsyn har tagits till hennes fastighet när sex stycken villor med garage placeras nära en befintlig jordbruksfastighet. Dessutom kommer naturen i området att påverkas negativt. Det finns ett våtmarksområde som bör skyddas och bevaras nedanför det nya området. Det bör inte tippas främmande schaktmassor och sprängas i berg i närheten av ett sådant område.

Det ska också borrar åtta nya brunnar och borrar i berget. Detta kan påverka hennes brunn negativt. När de tidigare har borrar i Landvetter sinade vattnet i en brunn. Hennes fastighet ligger länge än det tilltänka området vilket också innebär en risk för ett ökat flöde av vatten in på hennes fastighet med anledning av avverkning, sprängning och fyllning med massor. Det ska också tas hänsyn till det naturreservat som inte har bildats ännu.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Prövningsramen

Prövningsramen i ett överklagat mål begränsas av underinstansernas beslut. Mark- och miljödomstolen kan därför inom ramen för målet endast pröva förutsättningarna för att meddela positivt förhandsbesked med den placering av bebyggelsen som

framgår av ansökan. Mark- och miljödomstolen kan i detta mål inte pröva frågor relaterade till eventuell dumpning av massor, oljeläckage eller sanering. Mark- och miljödomstolen kan inte heller i nu aktuellt mål, som också länsstyrelsen anfört i sitt beslut, pröva tillsyns- och skadeståndsfrågor beträffande eventuella framtida skador på brunnar eller fastigheter med anledning av t.ex. sprängning. Domstolen kan i målet inte heller pröva andra ersättningsfrågor avseende t.ex. värdeminskning på fastigheter.

Mark- och miljödomstolens bedömning

I de frågor som tagits upp i överklagandena och som omfattas av domstolens prövningsram - bl.a. avstånd till djurhållning på fastigheten Y, brandvattenförsörjning, naturvärden och betydande olägenheter enligt 2 kap. 9 § plan- och bygglagen - gör domstolen samma bedömning som länsstyrelsen har gjort i sitt beslut. Nämnden hade alltså fog för att ge positivt förhandsbesked. Överklagandena ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 15 november 2022

På mark- och miljödomstolens vägnar

Stefan Mattsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Mattsson, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Sara Törnkvist.